

YARGITAY KARARLARI

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2022/6481

KARAR NO : 2022/8148

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A
Y A R G I T A Y İ L A M I

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : İSTANBUL ANADOLU 18. SULH HUKUK MAHKEMESİ

TARİHİ : 14/06/2022

NUMARASI : 2022/316-2022/690

DAVACI : BEKİR ÖZTÜRK VEK. AV. SEFA YAŞAR

DAVALI : HAFİZE KAYA VEK. AV. MİRKAN GÜNAY TOPCU

Taraflar arasındaki itirazın iptali davasının mahkemece yapılan yargılaması sonucunda, davanın usulden reddine yönelik olarak verilen hükme karşı Adalet Bakanlığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulmakla, dosya incelendi gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı; kiralananı tahliye ettiği halde depozito bedelinin davalı kiraya veren tarafından iade edilmediğini, alacağın tahsili için yapılan takibe haksız olarak itiraz ettiğini ileri sürerek; takibe vaki itirazın iptalini, lehine icra inkar tazminatına hükmedilmesini talep etmiştir.

Davalı, davanın reddini istemiştir.

Mahkemece; davacı tarafça başlatılan icra takibine karşı davalının süresinde; borca, faize, yetkiye ve ferilerine itiraz ettiğini belirterek icra dairesinin yetkisine de itiraz ettiği, icra müdürlüğü tarafından itirazın süresinde olması nedeni ile takibin durdurulmasına karar verdiği, Mahkemece öncelikle icra dairesinin yetkisine itiraz incelenerek bu konuda bir karar verilmesi gerektiği, davalının adresinin Kağıthane/İstanbul, davacı takip alacaklısının adresinin ise İslahiye/Gaziantep olduğu, bu durumda icra takibinin öncelikle yetkili icra dairesinde başlatılmadığı, itirazın iptali davası açılabilmesi için yetkili icra dairesinde yapılmış bir icra takibi bulunmamasına, diğer anlatımla bu yer icra dairesince ödeme emrinin borçluya tebliğ edilmesi gerektiğine ilişkin dava şartı noksanlığı nedeniyle HMK'nın 114/2 ve 115/2. madde hükümleri uyarınca davanın usulden reddine karar verilmesi gerektiğinden bahisle, davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığının 14/09/2022 tarihli yazısında; mahkemece, davalı borçlunun yetkili icra dairesini göstermeksizin yapmış olduğu yetki itirazının geçerli bir itiraz olmadığı kabul edilerek işin esası hakkında yapılacak inceleme ve değerlendirmenin sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın usulden reddi doğru olmadığı gibi; 1.315,71 TL'lik takibe vaki itirazın iptali davasında davanın reddi sebebiyle davalı yan lehine reddedilen miktarın üzerinde 2.175 TL vekalet ücretine hükmedilmiş olmasının da usul ve kanuna aykırı bulunduğu ileri sürülerek, hükmün kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

1-İtirazın iptali davasında usulüne uygun olarak başlatılmış ve itirazla durmuş bir takibin varlığı dava şartı olup, 6100 sayılı HMK'nın 115. maddesi uyarınca dava şartının varlığı yargılamanın her aşamasında mahkemece re'sen gözetilmelidir.

İtirazın iptali davasını gören mahkemenin, icra takibinin yapıldığı icra dairesinin yetkisine yönelik itirazı öncelikle incelemesi gerekir. Mahkemenin yetkisine yönelik bir itirazın var olup olmaması, bu sonuca etkili değildir. Eş söyleyişle, itirazın iptali davasında, mahkemenin yetkisine itiraz edilmiş olsun veya olmasın, mahkeme öncelikle, icra dairesinin yetkisine yönelik itirazı inceleyerek kesin olarak sonuçlandırmalıdır (HGK'nın 28.03.2001 gün ve 2001/19-267 E. 2001/311 K.; 20/03/2002 tarihli ve 2002/13-241 E.,2002/208 K. sayılı ilamları da aynı yöndedir)

İlamsız bir takipte yetkili icra dairesi de İİK'nın 50. maddesinin yollaması ile HMK'nın genel hükümlerine göre belirlenecektir. HMK'nın 19/2. maddesinde; "Yetkinin kesin olmadığı davalarda, yetki itirazının, cevap dilekçesinde ileri sürülmesi gerekir. Yetki itirazında bulunan taraf, yetkili mahkemeyi, birden fazla yetkili mahkeme varsa seçtiği mahkemeyi bildirir. Aksi takdirde yetki itirazı dikkate alınmaz." düzenlemesi yer almaktadır.

Davacı tarafından 08/02/2022 tarihinde başlatılan icra takibi ile 1.300 TL asıl alacak, 15,71 TL işlemiş faiz alacağının tahsili talep edilmiş, davalı borçlu itirazında, yekiye itiraz ettiğini bildirmiş ancak yetkili icra dairesini göstermemiştir. HMK'nın 19/2. maddesi gereğince yetki itirazında bulunan tarafın yetkili icra dairesini doğru olarak göstermesi gerekir. Aksi halde bu itiraz dikkate alınmaz. Davalı borçlu, itirazında yetkili icra müdürlüğü bildirmemiştir.

Hal böyle olunca, mahkemece; HMK'nın 19/2. maddesi uyarınca davalı borçlunun usulüne uygun olarak icra dairesinin yetkisine itirazda bulunulmadığı gözetilerek, davanın esasına girilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde davanın usulden reddine karar verilmiş olması, usul ve kanuna aykırıdır.

2-Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 13. maddesine göre; "Bu Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde gösterilen hukuki yardımların konusu para veya para ile değerlendirilebiliyor ise avukatlık ücreti, davanın görüldüğü mahkeme için bu Tarifenin ikinci kısmında belirtilen maktu ücretlerin altında kalmamak kaydıyla (7 nci maddenin ikinci fıkrası, 10 uncu maddenin üçüncü fıkrası ile 12 nci maddenin birinci fıkrası, 16 ncı maddenin ikinci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla) bu Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenir.

Ancak, hükmedilen ücret kabul veya reddedilen miktarı geçemez." düzenlemesi yer almaktadır. Buna göre, dava değeri 1.315,71 TL olup, dava değerini aşar şekilde davalı lehine 2.175 TL vekalet ücretine hükmedilmesi usul ve kanuna aykırıdır.

SONUÇ: Yukarıda (1) ve (2) numaralı bentlerde açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığının kanun yararına temyiz talebinin kabulü ile HMK'nın 363 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gereği yapılmak üzere **bozma kararının bir örneğinin ve dava dosyasının Adalet Bakanlığına** gönderilmesine, 25/10/2022 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Yargıtay 7. Hukuk Dairesinden:

**TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLAMI**

ESAS NO : 2022/1823

KARAR NO: 2022/6579

MAHKEMESİ : Bozdoğan Asliye Hukuk Mahkemesi

TARİHİ : 27/01/2021

NUMARASI : 2018/140-2021/92

DAVACI : Hüseyin Özdemir

DAVALI : Şükrü Özdemir

Davacı vekili tarafından, davalı aleyhine 14/05/2018 gününde verilen dilekçe ile elatmanın önlenmesi talebi üzerine yapılan duruşma sonunda; davanın reddine dair kesin olarak verilen 27/01/2021 tarihli hükmün Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nün 22/03/2022 gün ve 39152028-153.01-1951-2021 Esas, 697/10807 sayılı tebliğnamesi ile HMK'nin 363. maddesi gereği kanun yararına bozulması istenilmiş olmakla dosya ve içerisindeki bütün kağıtlar incelenerek gereği düşünüldü:

K A R A R

Dava, mecra irtifakına yapılan müdahalenin men'i ve kal talebine ilişkindir.

Davacı vekili davacının maliki olduğu Aydın ili, Bozdoğan ilçesi, Haydere Köyü 177 ada 1 parsel (eski 2649 parsel) sayılı taşınmaz lehine, davalının malik olduğu Aydın ili, Bozdoğan ilçesi, Haydere Köyü 177 ada 2 parsel (eski 2650 parsel) sayılı taşınmazın 375,35 m²'lik kısmında mecra irtifak hakkı bulunduğunu, davalının mecra irtifak hakkının bulunduğu kısma tarım arazisi olarak kullanmak ve ağaç dikmek suretiyle tecavüzde bulunduğunu ileri sürerek davalının müdahalesinin men'ine ve ağaçların kal'ine karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece dava konusu mecra irtifakının kullanıma ihtiyaç kalmadığı, sulama işleminin kapalı sistem ile yapıldığı bu haliyle mecra irtifakının kısıtlanmadığı gerekçesiyle davanın reddine 27.01.2021 tarihinde miktar itibarıyla kesin olarak karar verilmiştir.

Hüküm Adalet Bakanlığı tarafından, 6100 sayılı HMK'nın 363'üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun yararına temyiz edilmiştir.

Mecra irtifakı Türk Medeni Kanununun 744. maddesinde "Her taşınmaz maliki, uğrayacağı zararın tamamının önceden ödenmesi koşuluyla su yolu, kurutma kanalı, gaz ve benzerlerine ait boruların, elektrik hat ve kablolarının, başka yerden geçirilmesi olanaksız veya aşırı ölçüde masraflı olduğu takdirde, kendi arazisinin altından veya üstünden geçirilmesine katlanmakla yükümlüdür. Mecra geçirilmesinin kamulaştırma kurallarına bağlı olması halinde, bu kanunun mecralara ilişkin komşuluk hükümleri uygulanmaz. Mecrayı geçirme hakkı, hak sahibinin istemi üzerine ve giderleri ödenmek koşuluyla tapu kütüğüne tescil edilir." şeklinde düzenlenmiştir.

Mecra irtifakı kurulması isteğine ilişkin davalar, özünü komşuluk hukuku ilkelerinden alması nedeniyle komşu taşınmaz malikleri birbirlerinin haklarının korunması açısından katlanma ve kaçınma yükümlülüğü altına girmektedirler. Bu yükümlülükler

olmadan komşu taşınmazların tahsis oldukları amaca uygun bir şekilde kullanılmalari zor yahut imkansız hale gelir. Bu kapsamda mecra irtifak hakkında yüklü taşınmaz malikinin irtifak hakkının kullanılmasını engelleyecek ya da zorlaştıracak davranışlarda bulunamayacağı Türk Medeni Kanununun 786. maddesinde ifade edilmiştir. Aynı maddede mecra irtifak hakkı sahibine de irtifak hakkının korunması ve kullanılması için gerekli olan önlemleri alabileceği konusunda yetki verilmiştir. Bu yetki çerçevesinde mecra irtifak hakkı sahibi hakkının kullanılmasına engel olan veya hakkı kullanmayı güçleştiren kişilere karşı müdahalenin önlenmesi davası açabilir.

Türk Medeni Kanunun 727. maddesi uyarınca, komşuluk hukukunun gerektirdiği haller dışında bir taşınmazın mecra ile aynı hak olarak yüklenmesi ancak irtifak hakkının kurulması suretiyle olabilir. Mecralar dışarıdan bakıldığında taşınmaz üzerinde rahatça görülemiyor ise mecra irtifak hakkı tapu kütüğüne tescil ile doğar.

Sınırlı aynı hakların en önemli ve en kapsamlı hakkı olan irtifak hakkı ise tapu sicilinden terkin edilmekle ya da taşınmazlardan birinin tamamen zayi olması halinde sona erer. Bu nedenle mecranın uzun süre ya da geçici süre kullanılmaması, mecra irtifakı kurulmasına ilişkin şartların değişmesi ya da irtifakın sahibine sağladığı yararın yükümlü taşınmazdaki güce oranla son derece azalması hakkın yararının olmaması sonucunu doğurmadığı gibi hakkın sona ermesine de neden olmaz. Mecra irtifak hakkı da ancak tapu sicilinden terkin ile son bulur.

Tüm bu açıklamalar ışığında somut olaya bakıldığında; davacının maliki olduğu taşınmaz lehine, davalının maliki olduğu taşınmazın 375.35 m²'lik kısmında su geçirme hakkı bulunduğu, davalı tarafından su geçirme hakkı bulunan kısım üzerine haklı ve hukuki bir sebep bulunmadan ağaç dikmek suretiyle müdahalede bulunulduğu, mecra hakkının konusunu oluşturan su borularının yer altına alınmış olmasının el atmaya haklı gerekçe olmayacağı gibi davalı tarafından mecra irtifakına ilişkin koşulların değiştiği ileri sürülerek irtifakın tapudan terkinine dair bir işlemde de bulunulmadığı göz önüne alındığında, irtifak hakkının korunması amacıyla eldeki el atmanın önlenmesi istemli davayı açan davacının hukuki yararının bulunduğu kabul edilerek işin esasına girilerek karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçelerle davanın reddine karar verilmesi doğru bulunmamıştır.

Hal böyle olunca mahkemece verilen karar usul ve yasaya aykırı olup, Kanun Yararına bozma isteğinin açıklanan sebeplerle kabulü gerekmiştir.

SONUÇ: Adalet Bakanlığının kanun yararına temyiz istemi açıklanan gerekçelerle yerinde görülmele Bozdoğan Asliye Hukuk Mahkemesinin 27.01.2021 tarih, 2018/140 Esas ve 2021/92 sayılı Kararının HMK 363. maddesi gereğince hükmün sonuçları ortadan kalkmamak koşuluyla **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, dosyanın **MAHKEMESİNE İADESİNE**, aynı Yasanın 363. maddesinin 3. fıkrası uyarınca Resmi Gazete'de yayımlanması için bozma kararının bir örneğinin **ADALET BAKANLIĞI'NA GÖNDERİLMESİNE**, 03.11.2022 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2022/5264

KARAR NO : 2022/6483

Y A R G I T A Y İ L A M I

MAHKEMESİ : İSTANBUL ANADOLU 1. TÜKETİCİ MAHKEMESİ
TARİHİ : 23/02/2021
NUMARASI : 2020/685 - 2021/304
DAVACI : TÜRK HAVA YOLLARI A.O.
VEKİLİ : AV. HÜSEYİN SELİM DERELİ
DAVALI : BURCU GÜVENÇ

TÜRK MİLLETİ ADINA

Taraflar arasındaki davanın İstanbul Anadolu 1. Tüketici Mahkemesi tarafından yukarıda sayı ve tarihi belirtilen kararın HMK 363. maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasının Adalet Bakanlığı tarafından istenilmesi üzerine, dava dosyası için Tetkik Hakimi Dr. Yasemin Yücesoy Yılmaz tarafından düzenlenen rapor dinlenildikten ve yine dosya içerisindeki dilekçeler, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüldüğü, düşünüldüğü:

Kanun yararına temyize konu davada, davacı şirketten İstanbul-Barcelona uçuşu için bilet alan davalının Covid-19 pandemisi nedeniyle uçuşların tehlikeli hale geldiği iddiasıyla bilet ücretlerinin iadesi için Maltepe İlçe Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığı'na yaptığı başvuru üzerine, adı geçen Heyet tarafından talebin kabulüne dair verilen kararın itirazın incelenerek iptalinin istendiği, mahkemece uyumsuzluk konusu taşımanın Hava Yoluyla Uluslararası Taşımacılığa İlişkin Belirli Kuralların Birleştirilmesine Dair Sözleşmenin (Montreal Sözleşmesi) uygulama alanını kaldığı, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında değerlendirilemeyeceği, uyumsuzluğun çözümünün asliye ticaret mahkemelerinin görev alanında kaldığı, tüketici hakem heyetlerinin görevli olmadığı gerekçesiyle tüketici hakem heyeti kararının görev yönünden iptaline karar verildiği ve hükmün kesin olduğu anlaşılmıştır.

Anılan kesin karar hakkında Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nün 02.09.2022 ve 39152028-153.01-251-2022-E. 2150/26151 sayılı kanun yararına temyiz isteminde özetle, davalının ticari ve mesleki olmayan amaçlarla hareket ederek aldığı biletlerin iadesine ilişkin olduğu anlaşılan uyumsuzluğun çözümünde 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümlerinde öngörülen usul kapsamında tüketici hakem heyetlerinin görevli olduğu kabul edilip bu cihette işin esası hakkında yapılacak inceleme ve değerlendirmenin sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle hüküm kurulmasının usul ve yasaya aykırı olduğu bildirilerek hükmün kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 3. maddesinin (k) bendinde tüketici, "Ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişi", (I) bendinde tüketici işlemi, "Mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlem" olarak tanımlanmıştır. Aynı Kanun'un 83. maddesinin ikinci fıkrasında, taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu işlemler ile ilgili diğer kanunlarda düzenleme olmasının, bu işlemlerin tüketici işlemi sayılmasını ve 6502 sayılı Yasa'nın görev ve yetkiye ilişkin hükümlerinin uygulanmasını engellemeyeceği ifade edilmiştir. Açıklanan bu çerçevede içinde davalının ticari ve mesleki olmayan amaçlarla aldığı biletlerin pandemi nedeniyle iadesi istemi nedeniyle ortaya çıkan uyumsuzluğun çözümünde, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümlerinde öngörülen usul kapsamında tüketici hakem heyetinin görevli olduğu

gözetilip işin esası hakkında yapılacak inceleme ve değerlendirme sonucunda varılacak uygun sonuç dairesinde bir karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle tüketici hakem heyeti kararının görev yönünden iptaline karar verilmesi doğru görülmemiş, somut davaya ilişkin yerinde bulunan kanun yararına bozma isteğinin kabulü ile hükmün, sonuca etkili olmamak üzere kanun yararına bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, Adalet Bakanlığı'nın 6100 sayılı HMK'nın 363. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere kanun yararına **BOZULMASINA**, dosyanın mahkemesine iadesine, bozma kararının bir örneğinin 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 363. maddesinin 3. fıkrası gereğince Resmî Gazete'de yayınlanması için Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'ne gönderilmesine, 29/09/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.